Nr 238.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till kommerskollegium och statens elektriska inspektion; given Stockholms slott den 12 mars 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sköld:

I årets statsverksproposition hava under tionde huvudtiteln beräknats dels under punkterna 4 och 5 till Kommerskollegium: Avlöningar ett förslagsanslag av 569,100 kronor och Omkostnader ett förslagsanslag av 147,500 kronor, dels ock under punkterna 10 och 11 till Statens elektriska inspektion: Avlöningar ett förslagsanslag av 75,000 kronor och Omkostnader ett förslagsanslag av 22,000 kronor. På sätt det vid berörda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1938

utvisar, framhöll jag vid anmälan av nämnda anslagsfrågor, att desamma vore beroende av vissa förslag till omorganisation av kollegii industribyrås elektriska sektion samt den under kollegium lydande elektriska inspektionen, vilka förslag inom handelsdepartementet tillkallade sakkunniga för elektriska kontrollväsendet framlagt i ett den 3 juli 1936 avgivet betänkande angående kontrollen över elektriska starkströmsanläggningar (stat. off. utred. 1936: 27). Jag erinrade vidare, att detta betänkande även, bland annat, innehölle förslag till ändringar i lagen den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. Ifrågavarande förslag hade vid tiden för statsverkspropositionens avlåtande icke hunnit slutbehandlas.

Sedan Kungl. Maj:t nu till riksdagen avlåtit proposition (nr 137) med förslag till ändringar i nyssnämnda lag samt ärendets beredning jämväl i övrigt slutförts, får jag ånyo anmäla omförmälda anslagsfrågor.

1. **Kommerskollegium: Avlöningar,** *förslagsanslag.* Å riksstaten för budgetåret 1937/1938 är kommerskollegii avlöningsanslag upptaget till 555,000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 11 juni 1937 fastställt följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
6 byråchefer	B 30
1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmätningsöverkontrollör och överinspektör	B 29
1 byrådirektör	B 28
3 förste aktuarier	B 24
3 förste byråingenjörer	B 24
1 förste byråinspektör	B 24
1 redaktör	B 24
5 sekreterare	B 24
1 sjöteknisk konsulent	B 24
1 byråinspektör	B 22
2 aktuarier	B 21
2 notarier	B 21
1 revisor och bokhållare	B 21
1 registrator	B 14
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
16 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 kamrerare	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 kansliskrivare	B 11
Tjänstemän å extra stat.	
1 förste byråingenjör	B 24
1 sekreterare	B 24.

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

Den av Kungl. Maj:t, ävenledes genom beslut den 11 juni 1937, fastställda avlöningsstaten för kommerskollegium har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*		kronor	394,800
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis*		»	12,400
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis*		»	16,100
4. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t		»	4,000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 85,000		
b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis*	» 11,600	»	96,600
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*		»	31,100
Summa förslagsanslag		kronor	555,000.

I skrivelse den 21 augusti 1937 har kommerskollegium hemställt om anvisande för budgetåret 1938/1939 av ett avlöningsanslag för kollegium å 569,100 kronor. Därvid har kollegium enligt förslag av sakkunniga för elektriska kontrollväsendet förordat inrättande av en särskild byrå för elektriska ärenden i stället för den nuvarande elektriska sektionen å industribyrån. Kollegium förordar dessutom ett flertal jämkningar i avlöningsstaten, vilka icke hava samband med nämnda omorganisation. I en annan skrivelse av samma dag har kollegium bland annat framlagt förslag om personalförstärkning vid statens elektriska inspektion.

Jag kommer i det följande att under avlöningsanslaget till kommerskollegium behandla den statliga tillsynen över elektriska starkströmsanläggningar i ett sammanhang, således såväl i de delar den berör nämnda anslag som i vad den angår anslagen till statens elektriska inspektion. Under en särskild avdelning upptagas därefter övriga ifrågasatta ändringar i kollegii avlöningsanslag.

A. *Den statliga tillsynen över elektriska starkströmsanläggningar.*

Nuvarande organisation och arbetsfördelning.

Med stöd av bemyndigande i förenämnda lag den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, utfärdade Kungl. Maj:t den 31 december samma år stadga (nr 137) om elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring. I denna meddelades bland annat föreskrifter om tillsyn över utförandet och skötseln av anläggningar av ifrågavarande slag, vilka till skillnad från telegraf-, telefon- och likartade svagströmsanläggningar numera allmänt benämnas elektriska starkströmsanläggningar. Stadgan innehöll redan i sin ursprungliga lydelse bestämmelse om att tillsyn över anläggningarna skulle utövas av kommerskollegium samt under kollegium lydande inspektörer. Tidigare hade inspektionen över sådana anläggningar utövats av därtill av Kungl. Maj:t förordnade distriktsingenjörer vid telegrafverket.

Sedan Kungl. Maj:t meddelat föreskrift om anställande tillsvidare av fyra inspektörer, anvisade 1903 års riksdag medel till arvoden under år 1903 åt fyra, och under år 1904 åt två inspektörer. Begränsningen för det senare året sammanhängde med fortsatta överväganden rörande inspektionens organisation. För vart och ett av åren 1905—1919 anvisade därefter riksdagen på extra stat medel för anställande av fyra inspektörer.

Inspektörerna stationerades i Stockholm. Någon bestämd uppdelning av landet i inspektionsdistrikt föreskrevs icke av Kungl. Maj:t, men kommerskollegium, som enligt 1902 års stadga hade att förordna om vem som i det särskilda fallet skulle utöva tillsynen, iakttog därvid en distriktsindelning, så att alla förordnanden inom ett område i regel lämnades till en och samma inspektör, dock under iakttagande att tillsynen över olika delar av samma kraftnät om möjligt ej delades på flera inspektörer. De fyra inspektionsdistrikt, som sålunda utformades, — södra, östra, västra och norra — ordnades så, att ett av dem, östra distriktet (Stockholmsdistriktet), erbjöd väsentligt mindre inspektionsarbete än de övriga. Därigenom tillförsäkrades kommerskollegium regelbundet biträde av en inspektör, vilken övertog beredningen av ärenden, som kollegium hänsköt till gemensamt utlåtande av inspektörerna.

I samband med att kommerskollegium genom beslut vid 1919 års riksdag omorganiserades med ingången av år 1920 blev elektriska inspektionen uppförd på ordinarie stat. Med utgångspunkt från den redan tillämpade anordningen uppfördes därvid på lokal stat tre inspektörer, varjämte kommerskollegii industribyrå uppdelades i en administrativ och en elektrisk sektion, den senare under ledning av en byrådirektör och överinspektör, vilken jämväl skulle hava att ombesörja lokalt inspektionsarbete. Den ordinarie personalen å elektriska sektionen bestämdes i övrigt skola bestå av en förste byråingenjör och två kvinnliga biträden. Å extra stat uppfördes vid elektriska sektionen en förste byråingenjör och vid den lokala inspektionen två assistenter.

Genom kungörelse den 31 december 1919 (nr 828) ändrades bestämmelserna i 1902 års stadga i olika avseenden, varvid särskilt tillsynsbestämmelserna anpassades efter den genomförda omorganisationen.

Den officiella benämningen å inspektionen ändrades med ingången av budgetåret 1926/1927 från »inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring» till »statens elektriska inspektion», i samband varmed inspektörerna erhöllo benämningen statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar.

Byrådirektören å industribyråns elektriska sektion har enligt för kommerskollegium gällande instruktion den 27 juni 1929 (nr 222) att under vederbörande kommerseråds inseende utöva den närmare tillsynen över befattningshavarna inom statens elektriska inspektion. Till byrådirektören har med stöd av bemyndigande i instruktionen överlämnats beslutanderätten i en mängd löpande ärenden å sektionen.

För befattningshavarna inom statens elektriska inspektion gäller instruktion den 27 juni 1929 (nr 207), ändrad i vissa delar genom kungörelse den 29 november 1929 (nr 367). Dessutom äro i kungörelse den 31 december 1919 (nr 837) särskilda bestämmelser meddelade angående de skyldigheter, som åvila statsinspektörerna i egenskap av specialinspektörer inom yrkesinspektionen. Enligt instruktionen äro inspektionens befattningshavare underställda kommerskollegium, vars föreskrifter om göromålens art och fördelning mellan befattningshavarna, om dessas inbördes befogenhet samt om tjänsteutövningen i övrigt befattningshavarna hava att ställa sig till efterrättelse.

Avlöningsförhållandena för befattningshavarna vid statens elektriska inspektion nyreglerades genom beslut vid 1923 års riksdag.

Vid den besparingsgranskning rörande kommerskollegium samt under kollegium lydande myndigheter och kårer, som år 1928 verkställdes av 1926 års besparingssakkunniga och som låg till grund för en Kungl. Maj:ts proposition, nr 161, till 1929 års riksdag, behandlades även industribyråns elektriska sektion och statens elektriska inspektion, men föreslogos därutinnan inga organisationsförändringar.

De å ordinarie och extra stat uppförda befattningarna vid elektriska sektionen och elektriska inspektionen voro då och äro alltjämt placerade i följande lönegrader enligt gällande löneplan:

Kommerskollegii industribyrås elektriska sektion.

1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 förste byråingenjör	B 24
1 förste byråingenjör (å extra stat)	B 24
1 kanslibiträde	B 7
1 skrivbiträde	B 2

Statens elektriska inspektion.

3 statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar	B 27
2 assistenter (å extra stat)	B 21.

Nuvarande avlöningsanslag för kommerskollegium respektive för statens elektriska inspektion avse dessutom, det förra avlöning till en amanuens i lönegrad 17 och ett extra skrivbiträde i lönegrad 4 vid elektriska sektionen och det senare avlöning till tre extra skrivbiträden i lönegrad 4 vid elektriska inspektionen.

Vidare må nämnas, att innehavare av starkströmsanläggning enligt bestämmelse i 59 § 1902 års stadga är skyldig att gottgöra tillsyningsman för förrättning, som av honom för fullgörande av tillsynen utföres, med 15 kronor för varje dag, som av förrättningen upptages. Genom kungörelse den 14 mars 1919 bestämdes, att ifrågavarande dagarvode skulle tillsvidare under år 1919 utgå med ett till 25 kronor förhöjt belopp. Giltighetstiden för sistnämnda bestämmelse har successivt förlängts, senast genom kungörelse den 30 april 1937 (nr 178), avseende tiden tillsvidare intill utgången av juni 1938. För ett och samma dygn må ej utgå både dylikt dagarvode och traktamente av allmänna medel. För reseersättningar finnas särskilda medel anvisade å inspektionens omkostnadsstat.

Den omorganisation av den statliga tillsynen över starkströmsanläggningarna, som år 1920 trädde i kraft, nödvändiggjordes dels av det ofantligt ökade antalet anläggningar, framför allt på grund av den allmänna landsbygdselektrifieringen, dels ock av nya arbetsuppgifter. I det senare avseendet må erinras om inrättandet av kraftledningslånefonden och vattenkraftslånefonden, om utfärdandet av förordningen den 5 december 1919 (nr 755) angående behörighet att utföra elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring m. m. (den s. k. behörighets- eller installatörförordningen) samt om uppdraget för statsinspektörerna att vara specialinspektörer inom yrkesinspektionen. Ytterligare arbetsuppgifter tillkommo genom lagen den 22 juni 1920 med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m. m.

Den allmänna besparingsgranskning av statsförvaltningen, som pågick under 1920-talet, medförde, att nya personalökningar vid tillsynsmyndigheten voro uteslutna, ehuru arbetsbördan å både elektriska sektionen och elektriska inspektionen oavbrutet stegrades i samband med elektrifieringens fortsatta utveckling. Följden blev, att även den för direkt tillsyn avsedda personalen kom att i allt större utsträckning belastas med byråarbete.

Från och med år 1928 befriades byrådirektören och överinspektören från inspektionsarbetet inom östra distriktet, vilket vid omorganisationen förutsatts skola åvila sektionens chef. Uppdraget överlämnades i stället åt den ordinarie förste byråingenjören å elektriska sektionen i egenskap av särskilt förordnad tillsyningsman. Byrådirektören utövar numera direkt tillsyn endast över elektriska järnvägsanläggningar. Förutom tillsynen över östra distriktet är åt nämnde förste byråingenjör anförtrodd den huvudsakliga handläggningen av frågor rörande installatörundervisningen.

Vad de tre statsinspektörerna beträffar, förestå dessa var sitt distrikt samt biträda dessutom elektriska sektionen vid utredning av ärenden rörande tillstånd att utföra starkströmsledningar (koncessionsansökningar) och vid be-

handling av ansökningar om installatörbehörighet. De båda assistentbefattningarna, vilka ursprungligen inrättades med hänsyn till inspektörernas uppdrag inom yrkesinspektionen, utnyttjas väsentligen för uppgifter, som närmast tillhöra elektriska sektionens arbetsområde. Sålunda sysslar den ene assistenten med utredning av inträffade olycksfall och eldsvådor på grund av elektrisk ström samt med uppgörande av statistik däröver. Dessutom verkställer han viss granskning ur kompletteringssynpunkt av koncessionsansökningarna, vilka i regel ingivas till kommerskollegium och därifrån överlämnas till Kungl. Maj:t. Den andre assistenten är i huvudsak sysselsatt med utredningen av koncessionsansökningarna, sedan dessa remitterats till kommerskollegium för slutligt utlåtande.

Den å extra stat uppförda förste byråingenjörsbefattningen vid elektriska sektionen inrättades närmast med anledning av den ökning i kollegii arbetsbörda, som föranleddes av inrättandet av kraftledningslånefonden och vattenkraftslånefonden. Dessutom har åt nämnde befattningshavare anförtrotts handläggningen av registreringsärenden enligt lagen den 22 juni 1920. I detta sammanhang må nämnas, att Kungl. Maj:t, på hemställan av 1923 års besparingskommitté, i proposition, nr 178, till 1925 års riksdag föreslog, att ifrågavarande förste byråingenjörsbefattning skulle indragas. Enligt riksdagens beslut kom emellertid befattningen att kvarstå å extra stat.

Översikt över vissa tidigare ändringsförslag.

Tillsyningsmyndighetens organisation har, vid sidan av vad i det föregående omnämnts, upprepade gånger varit föremål för överväganden.

Den fråga, som därvid oftast framförts, är huruvida inspektörerna borde vara placerade inom vederbörande distrikt i stället för i Stockholm. Vidare och framför allt under senare år har tyngdpunkten lagts på behovet av personalförstärkning, varjämte ifrågasatts viss omläggning av inspektörernas avlöningsförmåner.

En översikt av vad i berörda avseenden förekommit torde erfordras för ståndpunkttagande till nu föreliggande organisationsförslag.

Redan 1903 års statsutskott uttalade önskemål om utredning, huruvida icke ändamålet med inspektionen bättre skulle främjas därigenom att inspektörerna voro bosatta på skilda orter inom landet. Utredning i sådant hänseende verkställdes inom kommerskollegium, och resultatet därav framlades i statsverkspropositionen till 1904 års riksdag. I utredningen framhöllos såsom skäl för inspektörernas fortsatta placering i Stockholm huvudsakligen, *att* inspektörerna hade att direkt biträda kommerskollegium, framför allt beträffande koncessionsansökningar, *att* inspektörerna måste uppehålla kontakt med även andra ämbetsverk i Stockholm, *att* samråd och samarbete mellan inspektörerna inbördes erfordrades för en enhetlig tillämpning av gällande föreskrifter för bedömande av tvivelaktiga fall m. m., *samt att* en lokal förläggning skulle medföra svårigheter för inspektörerna att jämlikt sin instruktion med uppmärksamhet följa starkströmsteknikens utveckling och vad därmed hade sammanhang. — Föredragande departementschefen anförde för

egen del, att utredningen syntes visa, att den dittills tillämpade anordningen med inspektörernas placering vore den för inspektionens behöriga utövande i alla avseenden lämpligaste. — Från statsutskottets sida gjordes vid sistnämnda riksdag icke någon erinran mot den förordade placeringen av inspektörerna.

Kommerskollegiikommittén och departementalkommitterade underströko i sitt år 1913 avgivna betänkande lämpligheten av en central förläggning. I samband med behandling av förslaget om lönereglering framfördes emellertid vid 1923 års riksdag från visst håll anmärkning mot att inspektionens samtliga befattningshavare voro bosatta i Stockholm. Med anledning därav erhöll kommerskollegium i uppdrag att ånyo utreda frågan. Vid avgivande av utlåtande i ämnet utgick kollegium från att tre statsinspektörer skulle utplaceras i sina respektive distrikt. Såsom förläggningsorter föreslogos för inspektören i södra distriktet Malmö, för inspektören i västra distriktet Göteborg eller Karlstad samt för inspektören i norra distriktet Sundsvall eller Östersund. Beträffande tillsynen över det östra distriktet ifrågasattes icke någon förändrad anordning. Under åberopande av olika vid utredningen fogade alternativa kostnadsberäkningar underströk kollegium att en utflyttning av inspektörerna måste medföra viss personalökning såväl inom distrikten som i Stockholm, vartill komme ökade lokalhyror samt en icke obetydlig engångskostnad. Vidare gjorde kollegium gällande, att en decentraliserad förläggning av inspektörerna icke kunde beräknas medföra någon större besparing i fråga om resekostnader, bland annat till följd av de resor till Stockholm för gemensamma överläggningar, som då skulle bliva nödvändiga. Såsom ett allmänt skäl mot förflyttningen åberopades, att en sådan åtgärd skulle komma att verka hämmande för det viktiga samarbetet mellan inspekörerna. Väsentliga fördelar förklarades en decentralisering medföra endast i fråga om sådana anläggningar, som låge eller komme att ligga i närheten av förläggningsorterna. Sammanfattningsvis framhöll kollegium, att så länge landet vore indelat i endast fyra distrikt fördelarna med en distriktsstationering icke kunde uppväga nackdelarna, varför en dylik stationering avstyrktes.

Utredningen anmäldes i statsverkspropositionen till 1924 års riksdag, varvid föredragande departementschefen förklarade sig finna nog så starka skäl tala för en omläggning av de nuvarande anordningarna därhän, att inspektörerna utplacerades i sina respektive tjänstgöringsdistrikt. Särskilt vore departementschefen böjd för att tro, att en dylik omläggning skulle för den allmänhet, som hade att vända sig till inspektörerna, medföra beaktansvärda fördelar. Då en ökning av statsverkets kostnader för ifrågavarande förvaltningsgren icke för tillfället syntes kunna ifrågasättas, nödgades departementschefen emellertid, även om han hade vissa sympatier för en organisationsförändring, avstå från att framlägga något förslag i sådant hänseende.

Jämväl 1926 års besparingssakkunniga hade frågan om inspektionens förläggning under övervägande men stannade för att icke framlägga något ändringsförslag. Den av sakkunniga intagna ståndpunkten biträddes av föredragande departementschefen vid avlåtandet av omförmälda proposition nr 161 till 1929 års riksdag.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 december 1929 hemställde kommerskollegium, att den i 59 § 1902 års stadga intagna bestämmelsen om skyldighet för innehavare av starkströmsanläggning att till den statliga tillsyningsmannen utbetala visst förrättningsarvode måtte upphävas. Till stöd för sitt förslag åberopade kollegium, att utvecklingen medfört, att tillsynens karaktär av statlig kontrollverksamhet över de elektriska anläggningarna alltmera framträtt och att någon verklig väsensskiljaktighet icke längre förefunnes mellan denna verksamhet och statlig kontroll inom andra näringsgrenar, t. ex. genom yrkesinspektörerna, där kostnaderna helt åvilade statsverket. Då emellertid arvodena enligt nämnda paragraf utginge med belopp, som överstege den traktamentsersättning, vartill statsinspektörerna vid tjänsteresor eljest vore berättigade, hade kollegium funnit kompensation för denna merinkomst böra lämnas, därest dagarvodet bortfölle. Den enda form av kompensation, som enligt kollegii förmenande kunde komma i fråga, vore en uppflyttning av statsinspektörerna i högre lönegrad. Kollegium föreslog därför tillika, att statsinspektörerna måtte uppflyttas i lönegraden B 28, i vilken yrkesinspektörerna redan voro placerade.

Kommerskollegii framställning, som i princip tillstyrktes av allmänna civilförvaltningens lönenämnd, anmäldes i statsverkspropositionen till 1931 års riksdag, varvid föredragande departementschefen anförde i huvudsak följande. Starka skäl syntes hava anförts till stöd för den uppfattningen, att det nu gällande systemet, som innebure att inspektörerna delvis avlönades av dem de voro satta att inspektera, icke kunde anses tillfredsställande. Med avseende å de elektriska inspektörernas allmänna ställning och befogenhet vore att märka, att dessa befattningshavare vid utövandet av den dem anförtrodda tillsynen till och med erhållit en vidsträcktare befogenhet än vad som kommit yrkesinspektörerna till del i fråga om deras inspektionsverksamhet. Det vore därför väl motiverat att placera de elektriska inspektörerna åtminstone i samma lönegrad som yrkesinspektörerna. Nu framhållna omständigheter skulle enligt departementschefens mening starkt hava talat för bifall till kollegii framställning, därest icke, såsom även lönenämnden i sitt utlåtande framhållit, åtskilliga till 1928 års lönekommitté överlämnade framställningar om befattningshavares placering i lönegrad alltjämt voro oavgjorda, på grund varav det vore mindre lämpligt att till särskild behandling upptaga frågan om de elektriska inspektörernas löneställning. Med hänsyn därtill ansåge sig departementschefen förhindrad framlägga förslag i den av ämbetsverket avsedda riktningen.

Vid sistnämnda riksdag framfördes motionsvägen krav på förstärkning av arbetskrafterna hos statens elektriska inspektion. Därvid åberopades, att inspektionens effektivitet vore i behov av att höjas i avsevärd grad. I skrivelse den 15 april 1931, nr 10 A (punkt 7), förklarade riksdagen, att riksdagen icke ansett sig kunna utan föregående utredning av kommerskollegium och förslag från Kungl. Maj:t medgiva någon förändring av antalet tjänstemän av den kategori, varom fråga vore. Därtill fogade emellertid riksdagen det uttalandet, att riksdagen, som funne den centralisering, som

nu rådde på förevarande område, mindre tillfredsställande, förväntade, att Kungl. Maj:t toge under övervägande, huruvida den nuvarande organisationen fyllde de anspråk, som de senaste årens utveckling ställde på densamma.

I anledning av riksdagens uttalande framlade kommerskollegium i skrivelse den 29 december 1931 förslag till ändrad organisation av tillsynsmyndigheten samt anförde därvid i huvudsak följande:

Med hänsyn till att riksdagen uttryckligen tagit ställning mot bibehållande av rådande centralisering på förevarande område kunde kollegium beträffande skälen för och emot centraliseringen inskränka sig till att hänvisa till den år 1923 verkställda utredningen, så mycket mer som några nya bärande skäl ej framkommit. Kollegium ville ej bestrida, att det för vederbörande anläggningsägare m. fl. kunde vara av visst intresse, att befattningshavarna inom statens elektriska inspektion fördelades på och stationerades inom de olika distrikten och därigenom bleve för tillsyn och konsultation lättare tillgängliga. Inrättandet inom kollegium av en elektrisk sektion, som vore inspektionens närmaste överordnade organ, hade även i viss mån minskat behovet av en centralförläggning av den lokala inspektionen. Kollegium ansåge sig emellertid böra understryka, att en utflyttning av inspektionens tjänstemän till landsorten komme att medföra ökat arbete för elektriska sektionen samt upphäva det mera formfria samarbete mellan sektionen och inspektionen, som dittills ägt rum. En effektivisering av inspektionen syntes kollegium önskvärd i och för ökande av besiktningsfrekvensen. I samband därmed borde åtgärder vidtagas i syfte att även göra elektriska sektionen mera effektiv. Genom utnyttjandet av en av sektionens tjänstemän såsom lokal tillsyningsman hade sektionens personal blivit otillräcklig för fullgörande av det å sektionen ankommande arbetet. Kollegium hölle före, att en rationellare organisation av såväl inspektionen som sektionen förutsatte, att de lokala inspektionsorganen frilades från sektionen. Detta borde medföra inrättandet av en ny, fjärde statsinspektörsbefattning, varigenom den ordinarie förste byråingenjören å elektriska sektionen i fortsättningen skulle kunna helt ägna sig åt centrala arbetsuppgifter. Vid decentralisering syntes envar statsinspektör behöva biträde av en assistent och ett kontorsbiträde. Om de nuvarande distrikten i huvudsak bibehölles, borde åt den assistent, som biträdde inspektören i det östra distriktet, kunna anförtros sammanfattandet av olycksfallsstatistiken från de olika distrikten, tekniska materielspörsmål m. m. Slutligen förordade kollegium ånyo en uppflyttning av statsinspektörerna från lönegrad B 27 till lönegrad B 28.

Kommerskollegii sistberörda förslag föranledde ingen särskild åtgärd från Kungl. Maj:ts sida. Framställningar om en allmän sakkunnigutredning rörande starkströmsanläggningar, däribland även av frågan om den statliga tillsynens omfattning och organisation, inkommo nämligen till Kungl. Maj:t från åtskilliga på området intresserade sammanslutningar och företag, vilket föranledde, att förenämnda sakkunniga för elektriska kontrollväsendet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 februari 1933 tillkallades inom handelsdepartementet.

Innan jag övergår till det förslag rörande den statliga tillsynen å starkströmsanläggningar, som ifrågavarande sakkunniga framlagt i sitt inledningsvis omnämnda betänkande, torde några kompletterande upplysningar rörande besiktningen av sådana anläggningar vara erforderliga.

Ehuru alla starkströmsanläggningar falla under tillsynsmyndighetens kontroll, tillämpas statligt besiktningsförfarande huvudsakligen endast beträffande sådana anläggningar, för vilka jämlikt bestämmelser i 1902 års lag eller 1902 års stadga särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t erfordras. Dylik tillståndsplikt föreligger enligt nämnda lag beträffande ledningar med högre spänning än 250 volt till jord, dock med vissa i lagen angivna undantag, samt enligt stadgan beträffande alla ledningar, när dessa behöva korsa allmän trafikled.

Icke tillståndspliktiga anläggningar, som företrädesvis utgöras av inom byggnad inrymda konsumentanläggningar, bliva däremot endast i begränsad omfattning föremål för statlig besiktning. Emellertid kan vid behov besiktning påkallas genom särskild anmälan hos tillsynsmyndigheten. I stadgan finnas vidare bestämmelser om att det åligger innehavare av anläggning med viss högre spänning att med bestämda tidsintervall låta verkställa besiktning av anläggningen eller delar av denna.

Den statliga tillsynen kompletteras i fråga om olika slag av konsumentanläggningar genom privat besiktningsverksamhet. Initiativ hava därvid tagits framför allt av de större brandförsäkringsbolagen, som inrättat en särskild elektrisk nämnd med huvudsaklig uppgift att övervaka, att revisionsbesiktningar å elektriska anläggningar genomföras enligt för bolagen gällande försäkringsbestämmelser. För sådana besiktningar ävensom för besiktningsuppdrag i allmänhet på det elektriska området finnas att tillgå ett stort antal av nämnden godkända enskilda besiktningsmän. Vidare förekommer i viss utsträckning att kraftverk och elektricitetsverk besiktiga de anläggningar, som skola anslutas till verken.

Sakkunnigas för elektriska kontrollväsendet förslag och däröver avgivna utlåtanden.

Sakkunniga, som underkastat ifrågavarande problem en ingående behandling, hava därvid bland annat haft att taga ståndpunkt till från olika håll framförda önskemål dels om effektivisering av nuvarande statliga tillsyn dels om införande av besiktningsplikt jämväl beträffande konsumentanläggningar, varvid i allmänhet förordats, att besiktningarna skulle utföras av enskilda besiktningsorgan, som för ändamålet auktoriserades av staten. Sakkunniga framhålla rörande tillsynen i sammandrag följande.

Enligt gällande bestämmelser avsåges alla tillståndspliktiga anläggningar skola besiktigas genom statens försorg, ehuru besiktningsfrekvensen ej närmare reglerats. Besiktningstvång kunde därför anses föreligga beträffande dylika anläggningar. En ökad besiktningsfrekvens vore emellertid av förhållandena påkallad. Detta skulle möjliggöras genom det förslag till omorganisation av tillsynsmyndigheten, som sakkunniga ämnade framlägga.

Vad åter anginge sådana starkströmsanläggningar, för vilkas utförande tillstånd icke erfordrades, kunde sägas, att även dessa åtminstone formellt vore underkastade besiktningstvång genom bestämmelsen om att efter anmälan besiktning skulle äga rum under vissa förhållanden. Nämnda bestämmelse skulle naturligtvis kunna utvidgas därhän, att dylika anläggningar i allmänhet eller med viss begränsning underkastades direkt statlig tillsyn. Sakkunniga ansåge emellertid de nuvarande förhållandena icke motivera de

avsevärda kostnader en så genomgripande utökning av den statliga inspektionsverksamheten skulle medföra. Vissa icke tillståndspliktiga anläggningar stode under yrkesinspektionens tillsyn och beträffande de övriga syntes en regelbunden besiktning i varje fall icke nödvändiggöras av faran för olycksfall. Vad åter anginge brandfaran hade sakkunniga funnit, att elektrificerade fastigheter i stort sett icke kunde anses mera utsatta för sådan än oelektrificerade. En besiktning i viss omfattning av konsumentanläggningar kunde visserligen ur ekonomisk synpunkt anses motiverad, men denna verksamhet borde enligt sakkunnigas förmenande fortfarande väsentligen vara en försäkringsföretagens angelägenhet. En allmän auktorisering av besiktningsmän skulle vara svår att genomföra. Åtgärder i sådant syfte borde därför icke vidtagas av staten. Besiktningsverksamheten beträffande inomhusanläggningar syntes emellertid kunna främjas från statens sida på annat sätt. Genom lämplig förstärkning av den statliga tillsynspersonalen borde icke blott ökad besiktningsfrekvens i fråga om tillståndspliktiga anläggningar utan även en effektivare tillämpning av den redan nu till buds stående möjligheten att påkalla statlig besiktning av andra anläggningar kunna möjliggöras. Sakkunniga förordade dessutom, att tillsynsmyndigheten erhölle bemyndigande att vid behov ålägga anläggningsägare att låta besiktiga anläggning genom enskild besiktningsman, vilken sedan till myndigheten finge avgiva förslag till erforderliga åtgärder. Det beslut tillsynsmyndigheten efter prövning av förslaget fattade skulle anläggningsägare vara skyldig ställa sig till efterrättelse på samma sätt, som om statlig besiktningsman utfört besiktningen. Bestämmelser av nu angivet innehåll hade av sakkunniga intagits i det förslag till ny administrativ stadga om elektriska starkströmsanläggningar, som sakkunniga utarbetat. Vidare syntes det sakkunniga önskvärt, att i brandsyn deltoge på det elektriska installationsområdet kompetent person samt att vid sidan av de rent elektriska författningarna måtte ur brandskyddssynpunkt utfärdas besiktningsbestämmelser rörande vissa samlingslokaler m. m. Slutligen ville sakkunniga understryka, att tillsynen över elektriska anläggningar endast utgjorde ett led i det elektriska kontrollväsendet. Riskerna för skada till person och egendom vore i främsta rummet beroende av huru anläggningarna utförts och handhades. Därutinnan hade sakkunniga utarbetat förslag till nya administrativa säkerhets- och driftsföreskrifter. Dessa innehölle bland annat bestämmelser, som i viss omfattning motsvarade de för närvarande i 1902 års stadga intagna föreskrifterna om skyldighet för innehavare av anläggning att låta besiktiga densamma.

Beträffande *organisationen av tillsynsmyndigheten* framhålla de sakkunniga, att de först tagit under övervägande, huruvida tillsynens förläggande under kommerskollegium kunde anses vara den mest ändamålsenliga anordningen eller om en helt fristående organisation eller en överflyttning, exempelvis till socialstyrelsen, vore att föredraga. Sakkunniga hava i detta avseende förordat, att kommerskollegium fortfarande skulle vara chefsmyndighet för statens elektriska inspektion. Utvecklingen på det elektriska området har emellertid synts de sakkunniga påkalla en ombildning av industribyråns elektriska sektion till *en byrå för elektriska ärenden,* på samma sätt som både bergsstaten och fartygsinspektionen hava egna byråer inom kollegium. Sakkunniga anföra härom vidare:

Såsom ytterligare skäl för en sådan åtgärd kunde anföras, att industribyrån, vars chef icke torde få förutsättas vara elektrotekniker, hade en allt-

för stor arbetsbörda, vilket lett till att åt byrådirektören å elektriska sektionen uppdragits att självständigt handlägga flertalet till sektionen hörande ärenden. Den föreslagna nya byrån borde förses med för samtliga centrala arbetsuppgifters fullgörande erforderlig personal, så att befattningshavare å lokalstaten i fortsättningen icke behövde anlitas för sådant ändamål. Endast under denna förutsättning kunde elektriska inspektionen bliva i tillfälle att på ett tillfredsställande sätt utföra på densamma ankommande besiktningar. Å andra sidan borde befattningshavarna å byrån helt befrias från deltagande i det lokala besiktningsarbetet. Med beaktande av dessa synpunkter ville sakkunniga föreslå, att å byrån för elektriska ärenden skulle finnas följande personal å ordinarie stat:

Befattning	Lönegrad
1 byråchef	B 30
1 byrådirektör	B 28
2 förste byråingenjörer	B 24
2 byråingenjörer	B 21
1 kanslibiträde	B 7
1 skrivbiträde	B 2

Byråchefen skulle utöva de befogenheter beträffande elektriska anläggningar, som för närvarande vore fördelade mellan å ena sidan chefen för industribyrån, å andra sidan byrådirektören och överinspektören å elektriska sektionen, samt ersätta sistnämnde befattningshavare. Den i förslaget upptagna byrådirektören skulle omhänderhava föreskrifts- och normarbetet, materielkontrollen, det allmänna upplysnings- och propagandaarbetet samt uppgörandet av tillsynsmyndighetens årsberättelse. Sakkunniga ansåge sig särskilt böra framhålla, att en av den nuvarande organisationens största brister vore frånvaron av en befattningshavare, som kunnat helt ägna sig åt dessa krävande och för elektricitetsväsendet viktiga arbetsuppgifter. Förste byråingenjörsbefattningarna enligt förslaget motsvarade de för närvarande å elektriska sektionen placerade. Av ifrågavarande befattningshavare syntes den ene helt böra ägna sig åt frågor rörande installatörbehörighet och installatörundervisning, beträffande vilka ämnen sakkunniga framlagt detaljerade ändringsförslag, under det att den andre, för närvarande å extra stat uppförde befattningshavaren borde kunna fullgöra, förutom nuvarande arbetsuppgifter, jämväl vissa sekreterargöromål å byrån. Särskild arbetskraft med administrativ utbildning syntes sakkunniga på grund av ärendenas beskaffenhet knappast erforderlig. De i förslaget uppförda byråingenjörsbefattningarna avsåges för utförande av sådana arbetsuppgifter av central natur, vilka för närvarande i huvudsak åvilade assistenterna å elektriska inspektionen.

I fråga om icke-ordinarie befattningshavare å byrån för elekriska ärenden ansåge sakkunniga, att vid sidan av den nuvarande tekniska amanuensen, vilken beräknades skola biträda vid handläggningen av installatörärenden, ytterligare en teknisk amanuens behövdes, i anledning av att ingen särskild arbetskraft för närvarande funnes att tillgå för utförande av erforderliga ritarbeten. Dessutom förordades en förstärkning av de å ordinarie stat uppförda befattningarna för skrivhjälp med ett extra skrivbiträde.

Vidkommande *statens elektriska inspektion* hava sakkunniga ansett att, under förutsättning att den föreslagna byrån för elektriska ärenden komme till stånd och omhändertoge alla frågor av central natur, det statliga besiktningsarbetet kunde i erforderlig omfattning utföras av tre statsinspektörer och tre assistenter. Sakkunniga anföra i denna del ytterligare följande:

Då nämnda antal finge anses såsom ett minimum, borde samtliga ifrågavarande befattningshavare uppföras å ordinarie stat samt placeras, statsinspektörerna i lönegrad B 28 och assistenterna i lönegrad B 21. I anslutning därtill ifrågasattes, huruvida icke även de tre extra skrivbiträdesbefattningarna borde utbytas mot ordinarie befattningar. Uppflyttningen av statsinspektörerna till för dem föreslagen lönegrad ansåges i underkant motsvara den avlöningsminskning inspektörerna vid normal besiktningsfrekvens skulle gå förlustiga genom att, på sätt även sakkunniga förordade, 59 § 1902 års stadga upphävdes. Enligt förslaget skulle särskild tillsyningsman för östra distriktet icke vidare förordnas men i stället de båda förefintliga assistenterna jämte en ny assistent få helt ägna sig åt besiktningsarbete. Den ändrade distriktsindelning, som förslaget påkallade, syntes böra ankomma på kommerskollegii närmare bestämmande. I samband därmed ville sakkunniga bestämt avråda från en decentralisering av inspektionen. De elektriska ärendena vore nämligen av så växlande och i varandra ingripande natur, att en intim förbindelse mellan chefsmyndigheten och de lokala organen samt mellan de senare inbördes måste upprätthållas för att uppkommande frågor skulle kunna avgöras enligt rationella och dock såvitt möjligt enhetliga principer. Sålunda måste chefsmyndigheten ofta ingående överlägga med vederbörande statsinspektörer rörande bland annat koncessionsärenden, vilka syntes tendera till att bliva svårare att behandla än förut. En decentralisering skulle enligt sakkunnigas mening väsentligen försvåra för chefsmyndigheten att utnyttja statsinspektörernas samlade erfarenhet. För statsinspektörernas vidkommande åter skulle en lokal förläggning med därav föranledd minskad kontakt såväl med chefsmyndigheten som mellan befattningshavarna inbördes sannolikt med tiden menligt inverka på deras sakkunskap och auktoritet. Befattningshavarna torde i Stockholm otvivelaktigt hava bästa tillfälle att följa med utvecklingen på det elektriska området. Fördelarna av en decentralisering syntes starkt lokalt begränsade och på intet vis uppväga olägenheterna. Förutsättningen för mera betydande fördelar skulle vara att antalet distrikt vore mycket större än sakkunniga ansåge sig böra föreslå. En decentralisering skulle under alla omständigheter medföra icke oväsentliga kostnadsökningar. De under senare år framförda önskemålen om inspektörernas förläggande inom distrikten torde framför allt vara föranledda av nuvarande låga besiktningsfrekvens, vilket missförhållande de av sakkunniga framlagda förslagen avsåge att avhjälpa.

Över sakkunnigbetänkandet hava infordrade *utlåtanden* avgivits av samtliga länsstyrelser, av kommerskollegium, som överlämnat yttranden från ett flertal enskilda sammanslutningar och organisationer, ävensom av domänstyrelsen, järnvägsstyrelsen, lotsstyrelsen, socialstyrelsen, statskontoret, telegrafstyrelsen, vattenfallsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I flertalet utlåtanden lämnas sakkunnigas förslag rörande tillsynen utan erinran.

Emellertid uttala sig vissa länsstyrelser och sammanslutningar för ökad statlig kontroll i fråga om konsumentanläggningar i samband med auktorisering av enskilda besiktningsorgan samt för bibehållande av gällande bestämmelser om skyldighet för innehavare att låta periodiskt besiktiga vissa anläggningar.

Även *socialstyrelsen* framhåller det påtagliga intresset särskilt hos större anläggningsägare av föreskrifter, som angåve, i vilken omfattning besiktning

av en anläggnings olika delar borde äga rum, för att nödig omsorg skulle anses hava iakttagits. Beträffande en auktorisering av enskilda besiktningsmän vore styrelsen av den uppfattningen, att ett liknande förfarande borde kunna ifrågakomma vid elektriska anläggningar, som enligt kungörelse den 23 maj 1919 (nr 301) redan tillämpades på ett jämförbart område, nämligen i fråga om besiktning av vissa ångpannor. Vad anginge förläggningen av personalen vid statens elektriska inspektion borde enligt styrelsens förmenande arbetskrafterna kunna bättre utnyttjas, om de placerades inom de distrikt, där de hade sin verksamhet. Därest, såsom sakkunniga föreslagit, statsinspektörernas antal bestämdes till tre, syntes en böra placeras i Stockholm, en förläggas till södra Sverige och en till Norrland. I övrigt hade styrelsen ingen erinran att göra mot den av sakkunniga föreslagna organisationen av tillsynsmyndigheten.

Vattenfallsstyrelsen understryker särskilt behovet av den föreslagna nya byrådirektörsbefattningen å elektriska byrån. Elektriska inspektionens personal syntes styrelsen vara beräknad i knappaste laget.

Kommerskollegium (utlåtandet dagtecknat den 30 november 1936) förklarar sig bestämt avstyrka de förslag om besiktningstvång för konsumentanläggningar och om generell statlig auktorisation av enskilda besiktningsmän, som framförts från vissa håll, samt anför härutinnan:

Flertalet av kollegium tillfrågade sammanslutningar syntes vara ense om olämpligheten av en sådan anordning. Kollegii avstyrkande gällde även från elektricitetsverkshåll framfört önskemål om auktorisation av elektricitetsverkens personal. Elektricitetsverken torde utan särskilda författningsbestämmelser kunna förskaffa sig rätt att kontrollera installationerna genom att införa bestämmelse därom i strömleveransavtalen. Med hänsyn till praktiska svårigheter, framför allt på landsbygden, kunde kollegium ej heller tillstyrka det av representanter för brandskyddet förordade, i och för sig önskvärda införandet av en i administrativ ordning fastställd skyldighet för strömleverantör att besiktiga alla nya installationer, innan dessa toges i bruk. I de fall, då ett dylikt besiktningsförfarande kunde äga rum utan avsevärda olägenheter, torde det enligt kollegii förmenande ändock komma att tillämpas, enär strömleverantören otvivelaktigt hade stort intresse av att även abonnentanläggningarna utfördes på betryggande sätt. Vad anginge frågan om skyldighet för innehavare av anläggning att föranstalta om viss periodisk kontroll över densamma ansåge kollegium de av sakkunniga föreslagna bestämmelserna böra i vissa avseenden kompletteras, varigenom framställda erinringar delvis skulle tillmötesgås.

I fråga om organisationen av den statliga tillsynsmyndigheten anför kollegium följande:

Kommerskollegium ville till en början framhålla, att kollegium, som i sitt år 1931 avgivna utlåtande utgått från att en decentraliserad förläggning av *statens elektriska inspektion* borde genomföras, nu anslöte sig till sakkunnigas förslag om en fortsatt stationering i Stockholm. Därvid borde bland annat beaktas, att koncessionsansökningarnas behandling på senare år blivit alltmer komplicerad på grund av den behovsprövning, som i många fall måste förekomma och som i sin tur ofta nödvändiggjorde ingående överläggningar mellan centralmyndigheten och statsinspektörerna. Kollegium funne

sig så mycket hellre böra intaga nu angivna ståndpunkt, som personalbehovet därigenom skulle i viss mån kunna reduceras. Av de yttranden kollegium införskaffat framginge även, att en åsiktsförskjutning i viss mån inträtt i förevarande fråga. Varken från de kraftproducerande företagen eller från allmänheten eller överhuvud taget från någon av den elektriska produktionen berörd intressegrupp syntes numera, kollegium veterligt, mera allmänt framträdande önskemål göra sig gällande beträffande statsinspektörernas utflyttning till landsorten. Att, såsom från visst håll ifrågasatts, utplacera assistenterna i distrikten under bibehållande av central förläggning för inspektörerna skulle organisatoriskt sett vara mindre lyckligt och knappast medföra några egentliga fördelar men väl åtskilliga nackdelar. Med hänsyn till framförda krav på en effektivisering av inspektionens verksamhet ansåge kollegium, i enlighet med sitt år 1931 framlagda förslag, att en minskning av nuvarande antalet inspektionsdistrikt borde undvikas och en fjärde statsinspektörsbefattning inrättas. För den händelse sistnämnda förslag bifölles, hade kollegium för avsikt att, i den mån på kollegium ankomme, i huvudsak bibehålla nuvarande distriktsindelning. Åt den i östra distriktet stationerade statsinspektören skulle därvid i viss utsträckning kunna anförtros de uppgifter, som enligt sakkunnigas förslag skulle åvila innehavaren av en nyinrättad byrådirektörsbefattning å central stat. Om inspektionen fortfarande förlades till Stockholm, syntes assistentbefattningarna trots antalet distrikt kunna begränsas till tre. Kollegium utginge därvid från att till inspektionen skulle förläggas vissa arbetsuppgifter, vilka sakkunniga ansett böra åvila centralmyndigheten, t. ex. utredningar i fråga om koncessionsärenden, viss statistik m. m. Givetvis komme en dylik anordning att medföra, att assistenterna endast i mera begränsad omfattning kunde användas för inspektionsarbete. Med hänsyn till kostnaderna funne sig kollegium dock ej böra förorda den ökning av centralmyndighetens arbetskrafter, som skulle erfordras för en överflyttning av ifrågavarande arbetsuppgifter till denna, även om en sådan åtgärd i och för sig kunde vara motiverad. Vid inrättande av en ny statsinspektörsbefattning borde även antalet kvinnliga befattningshavare vid inspektionen ökas från tre till fyra. Samtliga av kollegium sålunda föreslagna befattningshavare vid inspektionen, nämligen fyra statsinspektörer, tre assistenter och fyra kvinnliga befattningshavare borde uppföras å ordinarie stat, liksom förhållandet vore i fråga om såväl bergstaten som fartygsinspektionen. Ehuru, på sätt kollegium redan år 1929 framhållit samt sakkunniga understrukit, starka skäl kunde åberopas för en uppflyttning av statsinspektörerna från lönegrad B 27 till B 28 i samband med att det särskilda förrättningsarvodet åt tillsyningsmän bortfölle, ville kollegium med hänsyn till pågående allmänna avlöningsrevision för närvarande ej framställa något yrkande på denna punkt. Assistentbefattningarna borde fortfarande uppföras i lönegrad B 21 och de kvinnliga befattningshavarna i lönegrad B 4.

Beträffande organisationen av den *centrala tillsynsmyndigheten* ville kommerskollegium, med hänsyn till de elektriska ärendenas växande omfattning och betydelse samt till önskvärdheten av att minska arbetsbördan på industribyråns administrativa sektion, i enlighet med sakkunnigas förslag tillstyrka, att elektriska sektionen utbrötes ur industribyrån och utbyggdes till en självständig byrå. Den nuvarande befattningen såsom byrådirektör och överinspektör i lönegraden B 29 borde sålunda ändras till en befattning såsom kommerseråd och chef för kollegii elektriska byrå i lönegraden B 30. Den av sakkunniga föreslagna nya byrådirektörsbefattningen å kollegii stat skulle genom av kollegium i samband med förslag om inrättande av en fjärde statsinspektörsbefattning förordad anordning tillsvidare ej bliva nödvän-

dig. Med den nuvarande å ordinarie stat uppförda förste byråingenjörsbefattningen vid elektriska sektionen skulle enligt kollegii förslag för framtiden icke vara förenat uppdrag såsom tillsyningsman i östra distriktet. Utom installatörsärenden, vilka redan nu åvilade ifrågavarande tjänsteman, torde därför i viss utsträckning även ärenden av annat slag å elektriska byrån kunna av honom handläggas. Om en självständig elektrisk byrå inrättades, vore det önskvärt, att denna, i likhet med kollegii övriga byråer bortsett från statistiska byrån, försåges med egen personal med administrativ utbildning. Kollegium ville emellertid ej förorda, att en administrativ tjänst omedelbart inrättades. Nuvarande innehavaren av den extra förste byråingenjörsbefattningen å elektriska sektionen syntes nämligen tillsvidare kunna, på sätt de sakkunniga avsett i fråga om innehavaren av den andra av dem föreslagna ordinarie förste byråingenjörstjänsterna, ombesörja vissa allmänna sekreterargöromål vid sidan av på honom ankommande övriga ärenden. Administrativt biträde i särskilda frågor torde vid behov kunna ställas till elektriska byråns förfogande av annan byrå. Någon ändring beträffande den extra förste byråingenjörstjänsten skulle sålunda ej nu behöva förekomma. De två av sakkunniga föreslagna nya byråingenjörstjänsterna skulle, försåvitt kollegii förslag beträffande organisationen av elektriska inspektionen genomfördes, tillsvidare kunna undvaras. Däremot syntes i enlighet med sakkunnigas förslag ytterligare en teknisk amanuensbefattning, för vilken avlöning lämpligen borde beräknas efter lönegrad 18, vara av behovet påkallad, särskilt med hänsyn till att tjänstemän av högre grad ej borde vara nödsakade att syssla med ritarbete o. d., som förekomme i samband med t. ex. föreskrifts- och normarbetet. I fråga om kvinnliga biträden syntes för elektriska byråns vidkommande någon ökning utöver för närvarande å elektriska sektionen anställd personal tillsvidare icke behöva ifrågakomma. Kollegii förslag beträffande elektriska byrån inskränkte sig således till uppflyttning av nuvarande byrådirektörstjänsten till en byråchefsbefattning samt inrättande av en ny teknisk amanuenstjänst, vilka organisationsförändringar påkallade ökning dels av anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat med (11,109 — 10,671 =) 438 kronor dels av anslagsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal med (4,596 — 156 — 192 =) 4,248 kronor.

Statskontoret har i likhet med kommerskollegium biträtt sakkunnigas förslag att ombilda den elektriska sektionen å industribyrån till en fristående byrå inom kollegium. Likaledes har statskontoret funnit övervägande skäl tala för att statens elektriska inspektion alltjämt bleve förlagd till Stockholm. Kollegii förslag rörande personaluppsättningen å den nya byrån och elektriska inspektionen vore enligt statskontorets mening ändamålsenligt. Emellertid borde, då endera av förste byråingenjörstjänsterna bleve ledig, fråga om dess ersättande med en befattningshavare med administrativ-juridisk utbildning lämpligen tagas under övervägande.

Departementschefen.

Organisationen av den statliga tillsynen å elektriska starkströmsanläggningar måste naturligen bliva beroende på ståndpunkttagande till frågan vad nämnda verksamhet skall omfatta. Det torde därvid böra understrykas, att detaljerade statliga säkerhetsföreskrifter finnas meddelade rörande alla slag av starkströmsanläggningar, men att bestämmelserna om besiktningsväsendet utformats med avseende huvudsakligen fästat vid sådana anläggningar,

för vilkas utförande särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t erfordras enligt bestämmelser i 1902 års lag och 1902 års stadga. Den omständigheten, att övriga anläggningar, däribland alla konsumentanläggningar, endast i begränsad omfattning underkastas besiktning från statens sida, har föranlett igångsättande av enskild besiktningsverksamhet av olika slag. Emellertid torde ej heller tillståndspliktiga anläggningar bliva föremål för statlig besiktning i den utsträckning, som ursprungligen förutsattes. Anledningen härtill är framför allt den, att tillsynsorganisationen icke i erforderlig grad anpassats efter den ofantliga utvecklingen på ifrågavarande område. Det torde vara tillräckligt erinra därom att ingen personalförstärkning å statens elektriska inspektion ägt rum efter år 1920. En effektivisering i berörda avseende synes nödvändig.

I detta sammanhang må erinras, att det av Kungl. Maj:t för innevarande års riksdag framlagda förslaget till ändringar i 1902 års lag innebär, bland annat, att gällande skyldighet att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till utförande av elektriska anläggningar utvidgas i vissa avseenden, i samband med att i lagen införes direkt bestämmelse om behovsprövning vid meddelande av sådana tillstånd. Bifalles detta förslag, kommer behovet av effektivare statlig tillsynsverksamhet å det elektriska starkströmsområdet att bliva än mera framträdande. Jag förutsätter också, att elektriska inspektionen bör hava möjlighet och sålunda jämväl vara berättigad att i den omfattning inspektionen finner erforderlig besiktiga alla slag av starkströmsanläggningar, oberoende av huruvida anmälan om missförhållanden inkommit till inspektionen eller ej.

Anledning till att utvidga den statliga kontrollen till att även omfatta en regelbunden besiktning av samtliga eller åtminstone alla viktigare konsumentanläggningar, en verksamhet som skulle nödvändiggöra en helt annan organisation än den nuvarande, synes däremot ej föreligga. Ej heller förslagen om införande av obligatorisk besiktningsplikt beträffande konsumentanläggningar i förening med en allmän auktorisering av enskilda besiktningsorgan anser jag mig kunna biträda. I likhet med kommerskollegium har jag funnit den av sakkunniga för elektriska kontrollväsendet verkställda utredningen, i fråga om vars detaljer, i den mån de icke redan i det föregående berörts, jag tillåter mig hänvisa till sakkunnigas betänkande, utvisa, att sådana åtgärder i varje fall för närvarande icke erfordras samt att den ifrågasatta regleringen i tillämpningen skulle var förenad med betydande svårigheter. Det torde sålunda även i fortsättningen huvudsakligen böra ankomma på enskilda initiativ att ordna besiktningsväsendet beträffande konsumentanläggningarna.

Till vad sakkunniga föreslagit rörande anlitande av enskilda organ för besiktning i särskilda fall ävensom rörande den kontroll, som skall åligga innehavare av anläggning, får jag anledning återkomma vid ett senare tillfälle. Ifrågavarande bestämmelser ingå nämligen såsom detaljer i de av de sakkunniga framlagda förslagen till ny stadga och nya säkerhetsföreskrifter. Efter erforderlig överarbetning kommer jag att för Kungl. Maj:t

anmäla dessa förslag. Jag vill slutligen tillägga, att jag anser det för åstadkommande av en på lämpligt sätt avpassad kontroll å konsumentanläggningar vara av vikt, att kontakt upprätthålles mellan enskilda organ och tillsynsmyndigheten. I sådant avseende må nämnas, att brandförsäkringsanstalternas elektriska nämnd efter överläggningar med de sakkunniga omorganiserats till svenska brandskyddsföreningens elektriska nämnd samt att jämlikt medgivande av Kungl. Maj:t en representant för tillsynsmyndigheten inträtt såsom ordförande i den nya nämnden.

Efter att sålunda hava angivit min ståndpunkt till tillsynsproblemet i allmänhet övergår jag till själva organisationsfrågan. Jag utgår därvid från att kommerskollegium alltjämt skall vara chefsmyndighet för en på lokal stat uppförd elektrisk inspektion. Den senare synes mig fortfarande böra vara förlagd till Stockholm. Den redogörelse jag i det föregående lämnat utvisar, att åsikterna i detta avseende varit mycket delade. För egen del har jag emellertid icke kunnat finna annat än att med hänsyn till de olika arbetsuppgifter, som åvila tillsynsmyndigheten, fördelarna av en central förläggning av inspektionen böra vara avgörande. Jag anser mig härutinnan kunna helt instämma uti vad sakkunniga för elektriska kontrollväsendet samt i sitt utlåtande den 30 november 1936 även kommerskollegium anfört till stöd för ett bibehållande av nuvarande anordning. Särskilt vill jag understryka behovet av att vid prövning av koncessionsansökningarna hava tillgång till biträde av statsinspektörerna. Förhållandena inom andra statliga inspektionsgrenar, exempelvis fartygsinspektionen och yrkesinspektionen, beträffande vilka en placering inom distrikten tillämpas, synas mig i berörda avseende icke jämförliga.

I likhet med sakkunniga för elektriska kontrollväsendet och kommerskollegium förordar jag, att den nuvarande elektriska sektionen å kollegii industribyrå ombildas till en byrå för elektriska ärenden. En sådan åtgärd, mot vilken erinran från intet håll framkommit, synes motiverad med hänsyn till ifrågavarande ärendens betydelse och omfattning. I samband med inrättande av den nya byrån inom kollegium bör den nuvarande befattningen såsom byrådirektör och överinspektör ersättas med en byråchefsbefattning. Med sistnämnda befattning bör icke förenas uppdrag att utföra inspektionsarbete. Jag förordar även, att den nuvarande ordinarie förste byråingenjörsbefattningen å sektionen för framtiden helt må utnyttjas för på byrån direkt ankommande arbetsuppgifter. I överensstämmelse med vad såväl kollegium som statskontoret framhållit rörande lämpligheten av att vid inträffande ledighet kunna förvandla den andra av de båda förste byråingenjörsbefattningarna till en tjänst för en person med juridisk-administrativ utbildning tillstyrker jag, att denna befattning bibehålles å extra stat.

Vad angår personaluppsättningen i övrigt å byrån för elektriska ärenden samt i anslutning därtill å den lokala inspektionen har jag efter närmare övervägande av de förslag, som därutinnan framlagts å ena sidan av de sakkunniga, å andra sidan av kommerskollgium, funnit mig böra biträda kollegii förslag. Beträffande den tekniska personalen å byrån föreslår jag så-

lunda en utökning endast med en amanuens i 18:e lönegraden för utförande av bland annat erforderliga ritarbeten. I fråga om kvinnliga befattningshavare torde någon förstärkning av de å elektriska sektionen för närvarande anställda arbetskrafterna icke vara erforderlig.

För genomförande av den effektivisering av elektriska inspektionens verksamhet, som enligt vad jag i det föregående framhållit torde vara av omständigheterna i hög grad påkallad, synes mig viktigt, att antalet besiktningsdistrikt icke minskas. Den av kollegium föreslagna åtgärden att inrätta en fjärde statsinspektörsbefattning, närmast med tanke på det nuvarande minsta distriktet, vilken befattning jämväl skulle ersätta den av sakkunniga å central stat föreslagna byrådirektörsbefattningen för handläggande av föreskriftsärenden m. m., anser jag under förhandenvarande förhållanden vara lämplig. I detta sammanhang må framhållas, att de omfattande utredningar, som under senare år verkställts, i varje fall tillsvidare torde komma att underlätta föreskriftsarbetet. Antalet assistenter föreslår jag i enlighet med båda förslagen skola ökas från två till tre, varvid samtliga böra uppföras å ordinarie stat i lönegrad B 21. Åt assistenterna synes även i fortsättningen kunna anförtros uppdrag att fullgöra vissa åligganden av mera central natur, varigenom de av sakkunniga föreslagna byråingenjörstjänsterna å byrån för elektriska ärenden i varje fall tillsvidare må kunna undvaras. Vid ettvart av de fyra inspektionsdistrikten torde erfordras en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad B 4. Även dessa befattningar synas skäligen böra uppföras å ordinarie stat. Vad angår statsinspektörernas lönegradsplacering vill jag uttala min principiella anslutning till det vid flera tillfällen framförda förslaget att uppflytta ifrågavarande befattningshavare från lönegraden B 27 till B 28 i samband med upphävande av den inspektörerna för närvarande tillkommande rätten att uppbära särskilda förrättningsarvoden. På sätt kommerskollegium förordat torde emellertid definitiv ståndpunkt till denna fråga böra tagas först sedan pågående arbete med allmän lönerevision för statstjänstemännen slutförts.

Huruvida den av mig förordade organisationen av elektriska byrån i framtiden skall visa sig tillräcklig kan måhända vara i viss mån osäkert, särskilt med tanke på att det förslag till ändringar i 1902 års lag, som i proposition underställts årets riksdag, innebär vissa vid avgivandet av kommerskollegii utlåtande över sakkunnigbetänkandet icke beräknade, nya uppgifter för kollegium. Men å andra sidan torde först efter en tids erfarenhet kunna närmare bedömas, vilket arbete ifrågavarande uppgifter komma att medföra. Därjämte må framhållas, att lagändringarna föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1939, under det att omorganisationsförslaget torde böra tillämpas redan med ingången av budgetåret 1938/1939. Ytterligare uppskov torde nämligen ur flera synpunkter vara olämpligt. Trots det trängande behovet av personalförstärkning för tillsynsmyndigheten har således organisationsfrågan redan måst anstå i avvaktan på överarbetningen av sakkunnigas lagförslag. Vidare bör beaktas, att inom kollegium förestår en tidskrävande slutgranskning av föreliggande förslag till moderna tekniska säkerhetsföreskrifter, vil-

ka liksom på Kungl. Maj:t ankommande administrativa följdförfattningar till lagförslaget avses skola träda i kraft samtidigt med detta.

B. *Andra föreslagna ändringar i kommerskollegii avlöningsanslag.*

Förutom de ändringar i avlöningsstaten för kommerskollegium, vilka föranledas av nu omförmälda förslag rörande tillsynen över elektriska starkströmsanläggningar och till vilka jag senare återkommer, har kollegium, på sätt tidigare nämnts, förordat jämväl vissa andra på kollegii avlöningsanslag för budgetåret 1938/1939 inverkande ändringsförslag. I sin skrivelse den 21 augusti 1937 anför kommerskollegium sålunda:

Med hänsyn till att den å övergångsstat uppförda kamreraren varit förordnad å annan befattning utom kollegium vore i gällande avlöningsstat icke inräknad avlöning till denne befattningshavare men däremot till den å ordinarie stat uppförde revisorn och bokhållaren. Sedan kamreraren numera erhållit begärt entledigande från nämnda förordnande och återinträtt i tjänstgöring hos kollegium, borde anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat ökas med (9,060 — 279 — 285 =) 8,496 kronor och anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat minskas med (7,668—213—234=) 7,221 kronor. För budgetåret 1937/1938 hade kommerskollegium hemställt om förstärkning av statistiska byråns arbetskrafter med en e. o. tjänsteman i 4:e lönegraden, särskilt med hänsyn till det växande skriv- och räknearbetet. Kungl. Maj:t hade emellertid i 1937 års statsverksproposition i stället föreslagit, att ett å bergsstaten uppfört ordinarie kontorsbiträde i lönegraden B 4, vilket bleve övertaligt med ingången av september 1937, skulle överflyttas till tjänstgöring i kollegium, vilket förslag riksdagen godkänt. Då ett stadigvarande behov av detta biträde förelåge, syntes det kollegium lämpligast, att befattningen från och med budgetåret 1938/1939 överfördes från bergsstatens övergångsstat till kollegii ordinarie stat. Detta skulle medföra, att antalet kontorsbiträdesbefattningar i personalförteckningen för kollegium ökades från 16 till 17. Därav föranledd ökning av anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat uppginge till (2,832 — — 45 — 81 =) 2,706 kronor. — Sedan ett flertal år hade kollegium övervägt en omläggning och utvidgning av den månatliga statistiken rörande partipriserna inom landet (partiprisindex). Kollegii planer i detta hänseende avsåge en framflyttning av basperioden för indexberäkningarna till ett mera närbeläget år ävensom en omfattande komplettering till omkring det femdubbla av det till grund liggande prismaterialet i förening med ur praktisk synpunkt förändrad uppställning och gruppering av ifrågavarande material. Med ledning av erfarenheterna från den nuvarande partiprisindexens utarbetande beräknades ifrågavarande omläggning, som avsåges skola genomföras senast från och med budgetåret 1938/1939, förutsätta personalförstärkning med en halvtidsamanuens samt ett kvinnligt skriv- och räknebiträde med 7 timmars daglig tjänstgöring. Dessa befattningshavare syntes böra åtnjuta avlöning den förre enligt 18:e och den senare enligt 4:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. Den för ändamålet erforderliga ökningen av kollegii anslagspost till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal skulle uppgå till (2,298 — 78 — 96 =) 2,124 kronor + (2,052 — 42 — 78 =) 1,932 kronor eller tillhopa 4,056 kronor. — Slutligen hemställdes, att anslagsposten till avlöningsförhöjningar m. m. måtte med hänsyn till den faktiska belastningen under budgetåret 1936/1937 höjas från 11,600 till 13,000 kronor.

I detta sammanhang vill jag upptaga en annan organisationsfråga, nämligen om *överflyttande till kommerskollegium av riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrås avdelning för sjöfartsärenden.*

Sjöfartsavdelningen, som inrättades i anledning av lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg samt med denna sammanhängande författningar, var under åren 1915—1937 förlagd till socialstyrelsens byrå för arbetarskyddsärenden. Jämlikt beslut av 1937 års riksdag har densamma jämte nämnda byrå i sin helhet från och med den 1 januari 1938 överflyttats till riksförsäkringsanstalten, som samtidigt i socialstyrelsens ställe blivit chefsmyndighet för yrkesinspektionen. Å sjöfartsavdelningen äro anställda en byråassistent med nautisk utbildning i lönegrad B 26 och ett kontorsbiträde i lönegrad B 4, båda å ordinarie stat, samt dessutom en nautisk amanuens med avlöning enligt lönegrad 15 i löneplanen för extra ordinarie personal.

Syftet med inrättandet inom arbetarskyddsbyrån av en särskild sjöfartsavdelning, vilken medverkar vid handläggningen av på kommerskollegium ankommande fartygsinspektionsfrågor, var främst att bereda inflytande åt rent sociala synpunkter vid handhavandet av fartygskontrollen i riket. Bestämmelser rörande samarbetet återfinnas bland annat i kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 208) angående handläggningen av vissa frågor rörande arbetarskydd ombord å fartyg, sådan nämnda kungörelse lyder enligt kungörelse den 23 december 1937 (nr 995).

1937 års arbetarskyddskommitté har i sitt den 30 december 1937 till chefen för socialdepartementet överlämnade betänkande med förslag angående effektivisering av yrkesinspektionen (stat. off. utredn. 1937: 52) bland annat även behandlat sjöfartsavdelningen samt därutinnan framhållit i huvudsak följande:

De arbetsuppgifter, som åvilade byråassistenten för sjöfartsärenden, avsåge till betydande del spörsmål, som måste anses relativt främmande för riksförsäkringsanstaltens egentliga arbetsuppgifter men vilka på grund av sin sjöfartstekniska natur vore fast förbundna med förhållanden, tillhörande kommerskollegii verksamhetsområde. Bland sålunda åsyftade frågor märktes särskilt ärenden angående bostäder, bemanning och arbetstid ombord på fartyg. Liknande synpunkter gjorde sig i ännu högre grad gällande beträffande vissa andra sjöfartsadministrativa frågor, i vilkas behandling byråassistenten likaledes deltoge, såsom spörsmål berörande sjömanshusens verksamhet, kosthåll ombord och arbetslöshetsersättning vid skeppsbrott. Enligt vad för kommittén uppgivits avsåge byråassistentens arbetsuppgifter till största delen ärenden, som författningsenligt skulle handläggas gemensamt med kommerskollegium eller i samråd med detta ämbetsverk. Personliga överläggningar med befattningshavare inom kollegium påkallades så gott som varje dag och ofta flera gånger om dagen.

Med anledning av nämnda förhållanden hade kommittén tagit under närmare övervägande, huruvida de sociala sjöfartsfrågornas handläggning kunde anses ändamålsenlig efter arbetskyddsbyråns överflyttning till riksförsäkringsanstalten. Det hade synts uppenbart att, oavsett vilka ämbetsverk som komme i fråga, gemensam handläggning av ärenden i sådan utsträckning, som den nuvarande ordningen nödvändiggjort, lätteligen kunde bliva synnerligen tyngande och hinderlig. Att samarbetet hittills kunnat bedrivas i fria

former hade i icke ringa grad berott på att socialstyrelsens arbetarskyddsbyrå haft sina lokaler i samma hus som kommerskollegium. Överflyttningen till riksförsäkringsanstalten uteslöte en förläggning i omedelbar närhet av kollegium. Under sådana omständigheter hade det för kommittén framstått såsom en naturlig tanke att söka åvägabringa en förenkling och effektivisering av den administrativa apparaten genom förläggning av sjöfartsavdelningen till kollegium. Gentemot en sådan omorganisation hade kommittén icke kunnat finna någon vägande invändning. Även om kommerskollegii huvuduppgift vore att i det allmännas intresse främja näringslivets utveckling, följde därav ingalunda att ämbetsverket skulle vara förhindrat att vederbörligen tillgodose jämväl sociala synpunkter. Det vore numera en allmän uppfattning att de ekonomiska och de sociala frågorna vore så nära förbundna med och så beroende av varandra, att de snarast kunde betraktas såsom olika sidor av samma problem. Enligt kommitténs mening skulle den sociala sidan av de sjöfartsekonomiska frågorna snarast komma att framhävas, om inom kommerskollegium tillskapades ett särskilt organ för de sociala intressenas bevakande inom kollegium, exempelvis en social sektion inom fartygsinspektionsbyrån. Till denna sektion skulle från arbetarskyddsbyrån överflyttas de tre befattningshavare, som uteslutande tjänstgjorde å dennas sjöfartsavdelning. Förslag om huru sektionen skulle organiseras och anknytas till kommerskollegii övriga organ syntes ankomma på kollegium att närmare utveckla. Kommittén ville emellertid betona, att åt den sociala sektionen instruktionsmässigt borde beredas en så självständig ställning, att de sociala hänsynens behöriga tillgodoseende på ett fullt betryggande sätt garanterades.

Kommittén hade icke förbisett, att å arbetarskyddsbyråns sjöfartsavdelning handlades vissa ärenden, som för närvarande fölle utanför kommerskollegii verksamhetsområde, nämligen överinseendet över den av yrkesunderinspektörerna utövade tillsynen över lastning och lossning av fartyg, såvitt anginge stuveriarbetet, samt utarbetande av statistik rörande olycksfall i sjömans- och stuveriyrkena. Ingendera av dessa arbetsuppgifter vore emellertid av den art, att den nödvändigt måste ombesörjas av ett organ inom yrkesinspektionens chefsmyndighet. Det syntes organisatoriskt mycket väl låta sig göra att bibehålla den centrala ledningen av denna speciella tillsynsverksamhet i den nuvarande sjöfartsassistentens hand även efter det hans befattning i enlighet med kommitténs förslag införlivats med en social sektion i kommerskollegium. Det funnes redan exempel på att tjänstemän inom en förvaltningsgren utövade tillsyn över förhållanden, som fölle inom verksamhetsområdet för en annan myndighet än den de själva vore underställda. Bland annat utövade de under kommerskollegium lydande statsinspektörerna över elektriska starkströmsanläggningar i egenskap av specialinspektörer inom yrkesinspektionen en viss kontroll för yrkesinspektionens chefsmyndighets räkning och stode följaktligen därutinnan under dennas överinseende. Något hinder syntes icke föreligga att — med ombytta roller — ordna tillsynen å stuveriarbetet på liknande sätt och sålunda låta yrkesunderinspektörerna utöva tillsyn under överinseende av den sociala sektionen inom kommerskollegium, åt vilken myndighet ledningen av ifrågavarande tillsynsverksamhet alltså skulle vara anförtrodd. En sådan anordning funne kommittén vara att föredraga med hänsyn till att stuveriarbetet till övervägande del utfördes ombord å fartyg och med hjälp av fartygets inrättningar och redskap, vilkas övervakande ankomme på fartygsinspektionen och därmed i sista hand på kommerskollegium. Vad anginge utarbetande av olycksfallsstatistik, kunde sådan uppenbarligen ombesörjas lika väl inom kollegium som å arbetarskyddsbyrån.

I yttranden över 1937 års arbetarskyddskommittés betänkande har beträffande frågan om överflyttande av sjöfartsavdelningen till kommerskollegium anförts huvudsakligen följande:

Socialstyrelsen: Förslaget vore ägnat att väcka betänkligheter. Dittills hade det ansetts vara av stor betydelse, att sjöfolkets sociala angelägenheter såvitt möjligt behandlats i nära sammanhang med de sociala frågorna i allmänhet. Under den tid, som sjöfolkets arbetarskyddsärenden handlagts i socialstyrelsen, hade denna uppfattnings riktighet bestyrkts. Ehuru arbetarskyddsbyrån nu överflyttats till ett ämbetsverk, som icke på samma sätt som socialstyrelsen hade möjlighet att samordna arbetarskyddsärendena med de sociala frågorna i allmänhet, ansåge styrelsen, att sjöfolkets intresse av ett effektivt skydd mot olycksfall och ohälsa i arbetet bäst tillgodosåges, om det framgent som hittills tillvaratoges av arbetarskyddsbyrån. Socialstyrelsen komme visserligen att fortfarande få uttala sin uppfattning om de sociala frågorna för sjömännen, men blott då det gällde lagstiftningsfrågor etc. Då styrelsen i fortsättningen icke kunde deltaga i det löpande arbetet, evad avdelningen förlades till riksförsäkringsanstalten eller kommerskollegium, syntes avdelningen i varje fall böra förstärkas, så att den hade möjlighet att i erforderlig utsträckning bevaka de sociala frågorna för sjömännen och icke bleve strängt upptagen endast av inspektionsverksamheten.

Landsorganisationen: Såvitt anginge tillsynen över stuveriarbetet vid lastning och lossning av fartyg samt därmed sammanhängande olycksfallsstatistik hade förslaget av Svenska transportarbetareförbundet i ett till sekretariatet ingivet yttrande betecknats såsom en avgjord försämring. Förbundet ansåge denna tillsynsverksamhet helt böra underläggas yrkesinspektionen.

Riksförsäkringsanstalten: De skäl av såväl praktisk som administrativ natur, vilka föranlett kommittén att till övervägande upptaga frågan huruvida den ordning, som kommit till stånd efter arbetarskyddsbyråns överflyttning från socialstyrelsen till riksförsäkringsanstalten, kunde anses ändamålsenlig, såvitt anginge de sjöfartssociala frågornas handläggning, syntes till övervägande del tala för den föreslagna överflyttningen till kommerskollegium.

Visserligen kunde göras gällande, att de sjöfartssociala spörsmål — till avsevärd grad av arbetarskyddsteknisk art — med vilka sjöfartsavdelningen hade att i samråd med fartygsinspektionen taga befattning, låge yrkesinspektionens verksamhet nära, varför denna avdelning även i fortsättningen borde genom chefsmyndigheten vara direkt knuten till yrkesinspektionen. Emellertid hade under årens lopp sjöfartsavdelningen tagits i allt större anspråk för handläggning av sjöfartsfrågor, som, om de också i huvudsak vore starkt socialt betonade, dock icke hade samband med arbetarskyddsverksamheten i egentlig mening. Dit hörde bland annat frågor, som handlades av kommerskollegii sjöfartsbyrå (sjömanshusens verksamhet, kosthåll ombord m. fl.) samt sjöfartssäkerhetsfrågor med internationell räckvidd (lastlinjebestämmelser, välfärdsanordningar för sjömän i främmande hamnar o. dyl.). Därtill komme, att byråassistenten måste i stor utsträckning, ofta flera gånger under en och samma dag, träda i personlig förbindelse med skilda tjänstemän inom kommerskollegium, varför samarbetet, sedan överflyttningen till riksförsäkringsanstalten ägt rum, på grund av ämbetslokalernas avstånd från varandra vore förbundet med praktiska svårigheter, vilka bland annat medförde avsevärd tidsförlust. Då dessutom den av kommittén hävdade uppfattningen om de ekonomiska och sociala frågornas nära samband och inbördes beroende kunde vitsordas, ville riksförsäkringsanstalten förorda kommitténs ifrågavarande förslag. Anstalten ville emellertid därvid särskilt framhålla angelägenheten av att sjöfartsavdelningen inom kommerskolle-

gium bereddes en så självständig ställning, att de sociala intressenas behöriga tillgodoseende på ett fullt betryggande sätt garanterades.

Å arbetarskyddsbyråns sjöfartsavdelning handlades emellertid vissa ärenden, som fölle utanför kommerskollegii verksamhetsområde, nämligen sådana som ägde samband med den av yrkesinspektionen utövade tillsynen över lastning och lossning av fartyg. Denna tillsyn omfattade stuveriarbete i egentlig mening jämte de anordningar, som därvid komme till bruk och icke tillhörde fartygens utrustning. Tillsynen över lastnings- och lossningsarbete, som utfördes av fartygens besättningar, jämte till fartygen hörande utrustning ankomme däremot på den kollegium såsom chefsmyndighet underställda fartygsinspektionen. Åt denna uppdelning av tillsynen mellan yrkesinspektionen och fartygsinspektionen hade givits uttryck i kungörelserna den 8 oktober 1937 (nr 815 och 816) om skyddsåtgärder, som vid lastning och lossning av fartyg ankomme på befälhavaren m. fl. respektive på arbetsgivaren m. fl. Den av kommittén ifrågasatta ordningen, att den på yrkesunderinspektörerna ankommande tillsynen över lastning och lossning av fartyg skulle, efter sjöfartsavdelningens införlivande med kollegium, utövas under avdelningens överinseende eller med andra ord under kommerskollegii ledning, medan yrkesunderinspektörerna fortfarande skulle i övrigt vara underställda riksförsäkringsanstalten såsom chefsmyndighet, komme att medföra, att lokala befattningshavare ställdes under ledning av två olika chefsmyndigheter. Denna olägenhet torde i möjligaste mån kunna undgås, därest riksförsäkringsanstalten kvarstode såsom chefsmyndighet för yrkesinspektionen med avseende å den ifrågavarande tillsynen men byråassistenten för sjöfartsärenden utsåges till specialinspektör jämlikt 23 § lagen om arbetarskydd, i vilken egenskap han under riksförsäkringsanstaltens ledning skulle utöva överinseende över yrkesinspektionens tillsyn över lastning och lossning av fartyg. Därigenom komme endast *en* befattningshavare att sortera under två chefsmyndigheter och möjligheten för eventuella konfliktanledningar att minskas. Beträffande ledningen av tillsynen över stuveriarbetet hade yrkesinspektörerna förklarat, att den nuvarande ordningen vore att föredraga, men att, om en överflyttning av sjöfartsavdelningen komme till stånd, den bästa lösningen vore att byråassistenten utsåges till specialinspektör med utvidgad skyldighet att företaga inspektionsresor till hamnarna.

I samband därmed ville anstalten framhålla nödvändigheten av att personalbeståndet å den sjöfartssociala avdelningen inom kommerskollegium bleve sådant, att hinder ej komme att möta för specialinspektören att företaga erforderliga tjänsteresor.

Kommerskollegium: Kollegium hade vid avgivande år 1936 av yttrande i frågan om överflyttning av den centrala ledningen av arbetarskyddet från socialstyrelsen till riksförsäkringsanstalten avstyrkt, att handläggningen av ärenden om arbetarskyddet ombord å fartyg skulle inbegripas i en dylik överflyttning. Därvid hade kollegium bland annat framhållit, att det vore synnerligen önskvärt för att ej säga nödvändigt, att den myndighet, med vilken kollegium hade att samarbeta i dylika ärenden, hade sin verksamhet förlagd i nära grannskap till kollegii arbetslokaler. Vad beträffade det av sakkunniga nu framlagda förslaget om överflyttning till kollegium av sjöfartsavdelningen inom riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå funne sig kollegium böra förorda detsamma ej minst med hänsyn till att, såsom sakkunniga med rätta framhållit, tillskapandet av ett särskilt organ för de sociala intressenas bevakande inom kollegium skulle vara ägnat att framhäva den sociala sidan av de sjöfartsekonomiska frågorna. Genom en sådan överflyttning skulle en önskvärd förenkling i handläggningen av ärendena vinnas och även organisatoriskt komma till klart uttryck, att kollegium vid sin

allsidiga bedömning av dithörande spörsmål givetvis hade att i hög grad skänka beaktande åt frågornas rent sociala sida. Kollegii instruktion öppnade jämväl möjlighet till samarbete med socialstyrelsen och riksförsäkringsanstalten i den form att dessa läte sig representeras vid handläggning av ärendena. Kollegium, som biträdde vad sakkunniga framhållit om att den sociala sektionen i kollegium instruktionsmässigt borde beredas en så självständig ställning, att de sociala hänsynens behöriga tillgodoseende på ett fullt betryggande sätt garanterades, funne detta lämpligen kunna ske genom att avdelningen eventuellt icke inordnades under någon av kollegii byråer utan såsom en social sjöfartsavdelning ställdes direkt under verkets chef. Kollegium föresloge sålunda, att de tre befattningshavare, som för närvarande tjänstgjorde å sjöfartsavdelningen, överfördes å kollegii stat. Med anledning därav borde å personalförteckningen för kollegium uppföras en byråassistent i lönegraden B 26 och ett kontorsbiträde i lönegraden B 4 samt den i avlöningsstaten för kollegium ingående posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat ökas med (9,363 + 2,706 =) 12,069 kronor. Vidare borde avlöning till den nautiske amanuensen, som vore placerad i lönegraden 15 i löneplanen för extra ordinarie personal, beräknas å kollegii stat, vilket medförde höjning av avlöningsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal med 3,612 kronor.

I anslutning till förslaget om överflyttande till kommerskollegium av arbetarskyddsbyråns sjöfartsavdelning vill jag vidare anmäla en fråga, som närmast avser ordningen för handläggning av *ärenden angående tillämpningen av sjöarbetstidslagen.*

Vid anmälan den 17 december 1937 av förslag till ny sjöarbetstidslag, varom proposition (nr 223) innevarande dag avlåtits till riksdagen, framhöll jag, bland annat, att den upplysningsverksamhet rörande tillämpningen av sjöarbetstidslagen, som ålåge kommerskollegium i gemenskap med yrkesinspektionens chefsmyndighet, så småningom erhållit karaktär av skiljedomsinstitut. Denna omständighet i förening med förfrågningarnas avsevärda frekvens syntes mig skänka institutet en betydelse, som uppenbarligen komme att bliva än större, när den nuvarande lagen ersattes med en ny lag, i åtskilliga avseenden innebärande väsentliga förändringar. Jag tillade, att jag eventuellt senare skulle återkomma till saken i samband med överväganden av erforderliga åtgärder för säkerställande av en tillfredsställande ordning för handhavandet av andra sjöfartsfrågor av social natur.

Inom handelsdepartementet tillkallade *sakkunniga för frågor rörande sjöfolkets arbetstid och bemanning av fartyg m. m.* hava nu i en avgiven promemoria föreslagit upprättande av en självständig sektion inom kommerskollegium för handläggningen av ärenden angående sjöarbetstidslagens tillämpning samt för beredning av större författningsfrågor på sjöfartsområdet m. m. För föredragning av ärendena skulle inrättas en ny juridisk byrådirektörsbefattning i lönegraden B 28, varjämte å sektionen, som skulle vara direkt underställd kommerskollegii chef, skulle tjänstgöra den nautiskt utbildade byråassistent, vilken av 1937 års arbetarskyddskommitté föreslagits skola överflyttas till kollegium. Alternativt ifrågasättes, att en kompe-

tent jurist förordnades att såsom adjungerad ledamot efter samråd med den nautiske experten föredraga sjöarbetstidsärenden och därmed sammanhängande frågor.

Kommerskollegium förklarar sig i avgivet yttrande visserligen finna en förstärkning önskvärd av de arbetskrafter med juridiskt-administrativ utbildning, vilka vore avsedda för handläggningen av sjöfartsärenden i allmänhet och särskilt sjöfartssäkerhetsfrågor. Ämbetsverket vore dock icke berett att nu tillstyrka inrättandet av en byrådirektörstjänst för detta ändamål. Däremot ville kollegium giva sin anslutning till det alternativt framförda förslaget i den formen, att ett arvode skulle ställas till förfogande för att bereda ökad möjlighet till anlitande av juridiskt utbildad arbetskraft, särskilt vid de sociala sjöfartsfrågornas handläggning. Arvodesbeloppet syntes lämpligen kunna bestämmas till 2,000 kronor för år. I likhet med vad som gällde i fråga om det å kollegii stat uppförda arvodet till sjöåklagaren borde bestämmelse meddelas, att hinder icke mötte, att arvodet innehades av befattningshavare i kollegium.

Departementschefen.

De av kommerskollegium i skrivelsen den 21 augusti 1937 framlagda, under denna avdelning redovisade förslagen till ändringar i kollegii avlöningsanslag biträdas av mig. Jag vill i samband därmed påpeka, att överflyttandet till kollegium av den å bergsstaten uppförda övertaliga kontorsbiträdesbefattningen överensstämmer med vad i innevarande års statsverksproposition föreslagits i fråga om bergsstaten. Vidare må erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 oktober 1937 på föredragning av chefen för finansdepartementet godkänt omläggning och utvidgning av kommerskollegii partiprisindex i huvudsaklig överensstämmelse med av kollegium angivna riktlinjer.

Vad angår frågan om överflyttande till kommerskollegium av arbetarskyddsbyråns sjöfartsavdelning synas praktiska skäl tala för, att de tre befattningarna å sjöfartsavdelningen för framtiden förläggas till kollegium. I likhet med kollegium anser jag för säkerställande av att nödig hänsyn tages till de sociala synpunkterna lämpligt, att avdelningen icke inordnas under någon av kollegii byråer utan ställes direkt under ämbetsverkets chef. I samband därmed torde benämningen byråassistent böra ändras till byrådirektör. Av orsaker, som anförts i riksförsäkringsanstaltens yttrande och även berörts av landsorganisationen, torde emellertid överinseendet över den av yrkesunderinspektörerna utövade tillsynen över stuveriarbetet vid lastning och lossning av fartyg samt utarbetandet av statistik rörande olycksfall i sjömans- och stuveriyrkena fortfarande böra ankomma på yrkesinspektionens chefsmyndighet. Någon erinran synes härvid ej vara att göra mot att, på sätt som föreslagits, byråassistenten (byrådirektören) efter att hava överförts å kommerskollegii stat förordnas till specialinspektör för nämnda tillsynsarbete inom riksförsäkringsanstalten.

Vid anmälan av förslaget till ny sjöarbetstidslag har jag närmare utveck-

lat skälen för att åtgärder böra vidtagas till tryggande av en tillfredsställande handläggning inom kommerskollegium av ärenden rörande lagens tillämpning. Genom bifall till förslaget om inordnande under kollegium av arbetarskyddsbyråns sjöfartsavdelning skulle frågans lösning underlättas. Den nautiska sakkunskap, som erfordras vid ärendenas behandling, skulle på ett naturligt sätt tillföras kollegium genom förenämnda byråassistent för sjöfartsärenden. Vad beträffar den juridiskt-administrativa förstärkning av kollegii arbetskrafter, varav behov tillika torde föreligga, delar jag kollegii uppfattning, att detta behov tillsvidare lämpligen kan tillgodoses i den av kollegium förordade ordning. Med bifall till vad kollegium härutinnan föreslagit tillstyrker jag alltså, att för beredande av erforderlig juridisk arbetsförstärkning vid handläggningen av sjöfartsärenden, framför allt av social natur, å kollegii avlöningsstat beräknas ett arvode av 2,000 kronor.

Sammanfattningsvis medför vad jag i det föregående under A och B förordat följande förändringar i *personalförteckningen* för kommerskollegium, nämligen ökning av antalet byråchefer från 6 till 7, borttagande av befattningen såsom byrådirektör och överinspektör, införande av en befattning såsom byrådirektör i lönegrad B 26 samt ökning av antalet kontorsbiträden från 16 till 18.

I *avlöningsstaten* för kommerskollegium skulle vid bifall till mitt förslag följande anslagsposter upptagas med därvid angivna ändrade belopp: anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat (394,800 + 438 — 7,221 + 2,706 + 9,363 + 2,706 =) 402,792 kronor eller i avrundat tal 402,800 kronor, anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat (12,400 + 8,496 =) 20,896 kronor eller i avrundat tal 20,900 kronor, anslagsposten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t — ändrad till särskilda arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t — (4,000 + 2,000 =) 6,000 kronor, anslagsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal (85,000 + 4,248 + 2,124 + 1,932 + 3,612 =) 96,916 kronor, vilket belopp bör avrundas till 97,000 kronor, samt anslagsposten till avlöningsförhöjningar m. m. (11,600 + 1,400 =) 13,000 kronor. I övriga anslagsposter — avlöningar till tjänstemän å extra stat 16,100 kronor samt särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 31,100 kronor — torde ej påkallas någon ändring. Förslagsanslaget till avlöningar för budgetåret 1938/1939 skulle enligt ifrågavarande beräkningar uppgå till sammanlagt 586,900 kronor.

2. **Kommerskollegium: Omkostnader,** *förslagsanslag.* Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag å 139,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 11 juni 1937 fastställda omkostnadsstaten för kommerskollegium har följande utseende:

Omkostnadsstat.

Utgifter:

1. Reseersättningar, *förslagsvis*	kronor	13,000
2. Expenser, *förslagsvis*	»	71,500
3. Publikationstryck, *förslagsvis*	»	62,000
Summa	kronor	146,500

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer	kronor	7,500
Nettoutgift	kronor	139,000.

Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 9,500 kronor samt för övriga expenser 62,000 kronor, därav för kollegii eget behov högst 57,000 kronor och för annat än kollegii eget behov (blankett-tryck) förslagsvis 5,000 kronor.

I skrivelse den 21 augusti 1937 har *kommerskollegium* avgivit förslag i fråga om förevarande anslag för nästkommande budgetår samt därvid förordat ändringar i följande avseenden. På grund av ökade bränslekostnader borde anslagsposten till bränsle, lyse och vatten ökas med förslagsvis 1,500 kronor till 11,000 kronor. Det av kollegium föreslagna inrättandet av en särskild byrå för elektriska ärenden påkallade en ökning av omkostnadsanslaget med 2,000 kronor, vilket belopp borde helt anvisas på anslagsposten till expenser för eget behov. För täckande under ett år av beräknad merkostnad för abonnemang å namnanropstelefon erfordrades ett belopp av 1,000 kronor. Vidare vore att märka, att pappers- och tryckningskostnaderna för blanketter och publikationstryck på senare tiden stegrats med omkring 9 procent, vilket betydde en årlig ökning av kollegii utgifter för blankett-tryck för eget behov med i avrundat tal 1,000 kronor. Då någon inskränkning i fråga om tryckning av blanketter icke torde kunna ske, borde motsvarande ökning av kollegii expensmedel vidtagas. Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1936/1937 syntes vidare anslagsposten till expenser för annat än kollegii eget behov (blankettryck) böra höjas med 3,000 kronor till 8,000 kronor. Vidkommande anslagsposten till publikationstryck hemställdes om en ökning med förslagsvis 3,000 kronor till 65,000 kronor på grund av dels i omkostnadsstaten för kollegium numera ingående utgifter för vissa anvisningar, upplysningar och ritningar rörande statens elektriska inspektions verksamhetsområde dels ock de höjda priserna på övrigt tryck. Vad slutligen anginge försäljningsmedlen för sjömansrullor och publikationer syntes dessa med hänsyn till vad som influtit under budgetåret 1936/1937 kunna upptagas med ett från 7,500 kronor till 10,500 kronor förhöjt belopp.

Enligt kollegii förslag skulle ifrågavarande anslag således upptagas till (146,500 + 1,500 + 2,000 + 1,000 + 1,000 + 3,000 + 3,000 — 10,500 =) 147,500 kronor.

Departementschefen. De av kommerskollegium föreslagna ändringarna i omkostnadsstaten för kollegium anser även jag vara av förhållandena påkallade. Omkostnadsanslaget skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Reseersättningar, *förslagsvis*	kronor	13,000
2. Expenser, *förslagsvis*	»	80,000
3. Publikationstryck, *förslagsvis*	»	65,000
Summa	kronor	158,000.

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer	kronor	10,500
Nettoutgift	kronor	147,500.

3. **Statens elektriska inspektion: Avlöningar,** *förslagsanslag.* Å riksstaten för budgetåret 1937/1938 är avlöningsanslaget till statens elektriska inspektion upptaget till 52,400 kronor.

Den 15 juni 1935 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för statens elektriska inspektion:

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
3 statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar	B 27.
Tjänstemän å extra stat.	
2 assistenter	B 21

Den av Kungl. Maj:t den 11 juni 1937 fastställda avlöningsstaten för statens elektriska inspektion har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*			kronor	29,400
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis*			»	13,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:				
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	6,000		
b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis*	»	1,000	»	7,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*			»	2,400
Summa förslagsanslag			kronor	52,400.

I skrivelse den 21 augusti 1937 har *kommerskollegium* under åberopande av sitt utlåtande den 30 november 1936 över sakkunnigas för elektriska kontrollväsendet betänkande framlagt följande förslag till personalförteckning:

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
4 statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar	B 27
3 assistenter	B 21
4 kontorsbiträden	B 4.

Organisationen skulle alltså för framtiden upptaga endast ordinarie tjänster. För densamma erfordras enligt av kommerskollegium verkställda beräkningar anslag *dels* till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat med förslagsvis 71,579 kronor, *dels* till särskilda löneförmåner med förslagsvis 3,421 kronor eller tillhopa å 75,000 kronor.

Beträffande organisationen av statens elektriska inspektion har jag i det föregående uttalat min anslutning till kommerskollegii förevarande förslag. Även i fråga om anslagsberäkningen instämmer jag med kollegium. Anslagsposterna böra lämpligen avrundas till respektive 71,600 kronor och 3,400 kronor. *Departementschefen.*

4. **Statens elektriska inspektion: Omkostnader,** *förslagsanslag.* Till ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1937/1938 anvisats ett förslagsanslag å 15,000 kronor. Den 11 juni 1937 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för statens elektriska inspektion:

1. Reseersättningar, *förslagsvis*	kronor 10,000
2. Expenser, *förslagsvis*	» 5,000
Summa	kronor 15,000.

I sin under närmast föregående punkt omnämnda skrivelse den 21 augusti 1937 har *kommerskollegium* i fråga om omkostnaderna för elektriska inspektionen under budgetåret 1938/1939 anfört, att sakkunniga för elektriska kontrollväsendet i sitt år 1936 avgivna betänkande förordat en ökning av anslagsposten till reseersättningar med 10,000 kronor. I avvaktan på närmare erfarenhet om behovet av reseanslag inom den nya organisationen ansåge kommerskollegium ökningen böra begränsas till 5,000 kronor. Posten till expenser hade sakkunniga föreslagit höjd från 5,000 till 6,000 kronor. I anslutning till de ändringar i sakkunnigas förslag till personalorganisation — med viss minskning av den centrala och viss utökning av den lokala organisationen — som kollegium tillstyrkt, syntes förevarande post till expenser böra upptagas med ett belopp av 7,000 kronor. I stället hade kollegium räknat med en sänkning av 1,000 kronor beträffande det av sakkunniga föreslagna expensanslaget för den centrala tillsynsmyndigheten.

Enligt kollegii förslag skulle förevarande anslag således upptagas till (15,000 + 7,000 =) 22,000 kronor.

Departementschefen. Jag biträder kommerskollegii förslag till ändringar i omkostnadsstaten för statens elektriska inspektion. Omkostnadsanslaget skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, *förslagsvis*	kronor	15,000
2. Expenser, *förslagsvis*	»	7,000
Summa	kronor	22,000.

Hemställan.

Under åberopande av vad förut i skilda hänseenden anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
7 byråchefer	B 30
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmätningsöverkontrollör och överinspektör	B 29
1 byrådirektör	B 28
1 byrådirektör	B 26
3 förste aktuarier	B 24
3 förste byråingenjörer	B 24
1 förste byråinspektör	B 24
1 redaktör	B 24
5 sekreterare	B 24
1 sjöteknisk konsulent	B 24
1 byråinspektör	B 22
2 aktuarier	B 21
2 notarier	B 21
1 revisor och bokhållare	B 21
1 registrator	B 14
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
18 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 kamrerare	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 kansliskrivare	B 11
Tjänstemän å extra stat.	
1 förste byråingenjör	B 24
1 sekreterare	B 24;

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1938/1939:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*		kronor 402,800
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis*		» 20,900
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis*		» 16,100
4. Särskilda arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t		» 6,000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 97,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis*	» 13,000	» 110,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*		» 31,100
Summa förslagsanslag		kronor 586,900;

dels till *Kommerskollegium: Avlöningar* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *förslagsanslag* av 586,900 kronor;

dels till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *förslagsanslag* av 147,500 kronor;

dels godkänna följande personalförteckning för statens elektriska inspektion:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
4 statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar	B 27
3 assistenter	B 21
4 kontorsbiträden	B 4;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1938/1939:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*	kronor	71,600
2. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänsteman, *förslagsvis*	»	3,400
Summa förslagsanslag	kronor	75,000;

dels till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *förslagsanslag* av 75,000 kronor;

dels ock till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *förslagsanslag* av 22,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Vid protokollet:

Nils Sehlberg.

387485. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1938.